

2018, nummer 1: september 2018

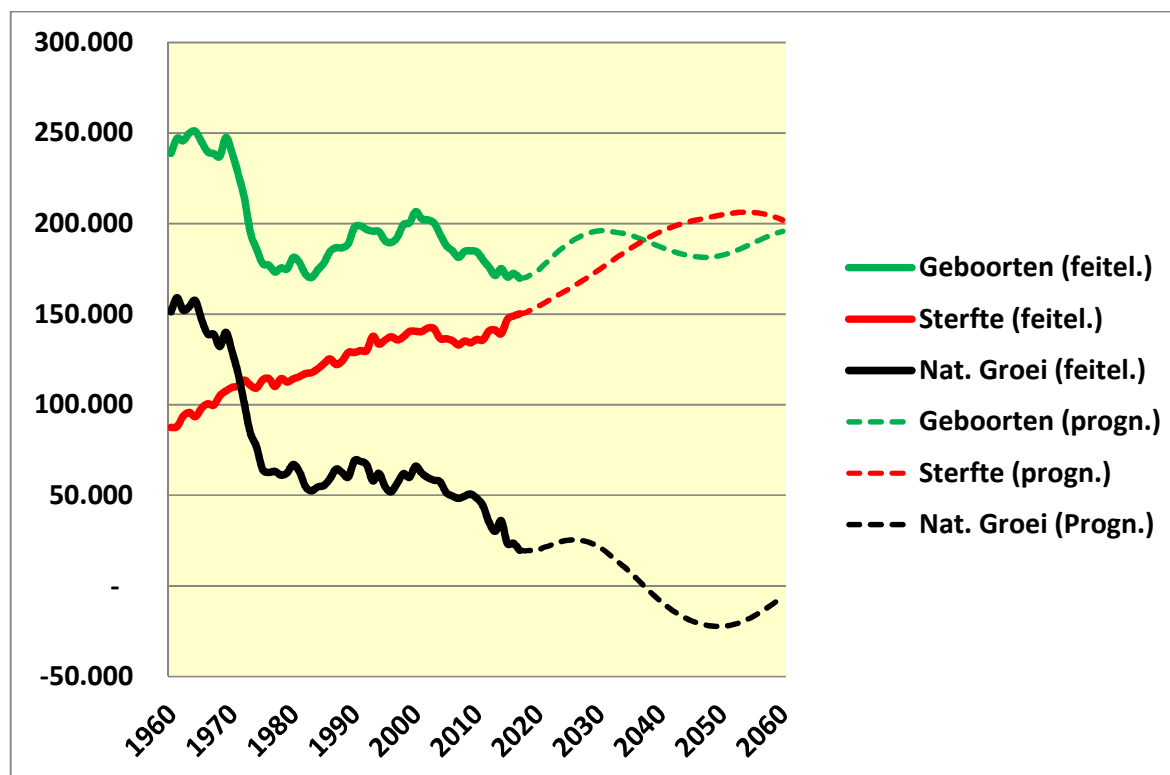
Natuurlijke groei nadert tot nul

In het eerste halfjaar van 2018 was het saldo van geboorten en sterfte in Nederland nog maar nét positief: er waren 82.000 geboorten en 81.000 overlijdens, de natuurlijke aanwas bedroeg nog maar +1.000. Dankzij het buitenlandse migratiesaldo (+ 31.000) groeide het inwonertal van Nederland toch nog met 32.000 personen.

In de eerste helft van 2017 was het saldo van geboorten en sterfte nog +4.000, omdat het sterftecijfer toen lager was. De langdurige griep epidemie die tot half april 2018 aanhield veroorzaakte extra sterfte, vooral onder hoogbejaarden, zo berichtte het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

De afnemende natuurlijke aanwas in Nederland maakt onderdeel uit van een langdurige trend. Na de Tweede Wereldoorlog werden er heel veel kinderen geboren. Het geboortecijfer bleef hoog tot de introductie van de anticonceptie pil in de jaren zeventig. Het sterftecijfer lag na WOII juist laag, waardoor het saldo van geboorten en sterfte enorm was.

Figuur 1. 100 jaar geboorten, sterfte en natuurlijke aanwas in Nederland (Bron: CBS)

In figuur 1 is goed te zien hoe de natuurlijke aanwas in de jaren zeventig daalde van 140.000 naar 60.000 per jaar. Tot het jaar 2000 bleef dat cijfer boven de 50.000 om daarna af te nemen tot 20.000 in 2017. Volgens de jongste nationale CBS-Prognose zal het aantal geboorten wat schommelen in de tijd, terwijl de sterfte gestaag toeneemt, van 150.000 in 2017, tot meer dan 200.000 na 2050. De babyboom sterft uit.

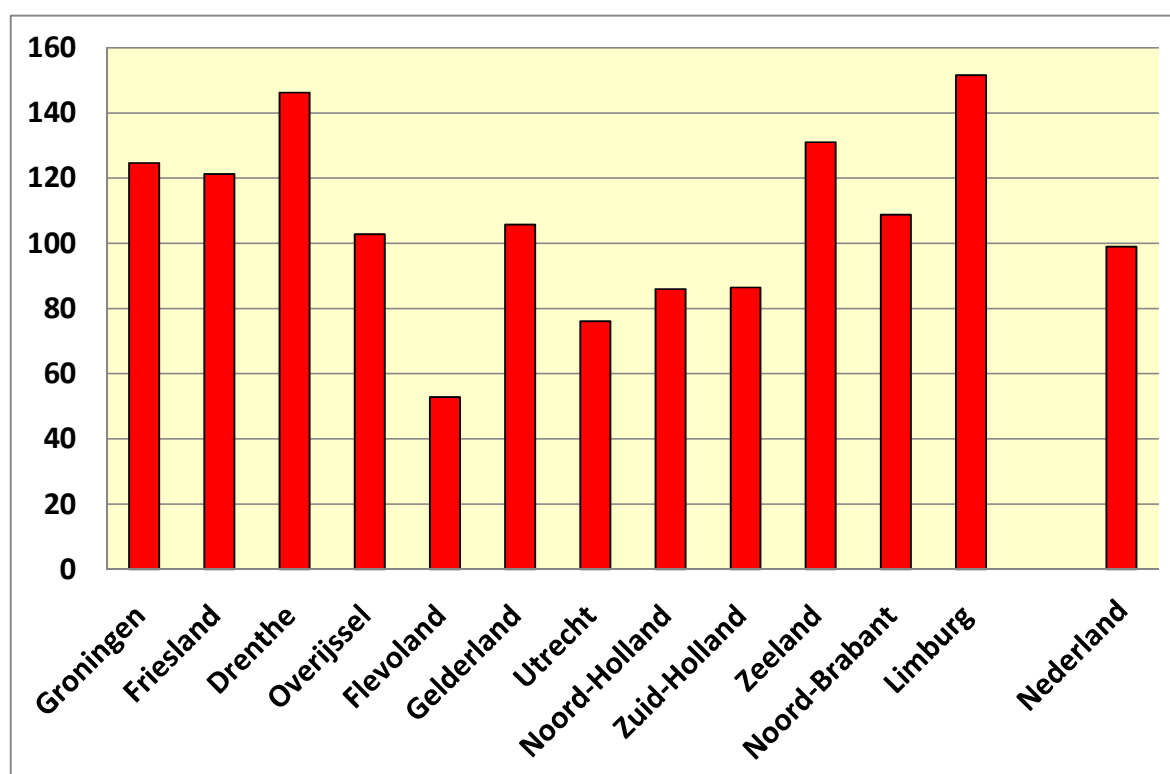
Vanaf 2038 wordt de natuurlijke groei negatief. Migratie wordt dan op nationaal niveau de enige groeifactor, net zoals in de afgelopen wintermaanden.

Landelijke regio's lopen voorop

Niet in alle delen van het land is sprake van afnemende natuurlijke aanwas. In de grote steden is dat cijfer juist gestegen. Ten opzichte van het jaar 2000 werden daar in 2017, door de grote instroom van jongeren uit binnen- en buitenland, meer kinderen geboren en overleden er minder ouderen. In landelijke regio's werkte dat andersom: door het vertrek van jongeren nam het aantal geboorten af en steeg het aantal senioren.

In de eerste helft van 2018 waren er nog maar 4 provincies met een positief saldo van geboorten en sterfte: Flevoland, Utrecht, Noord- en Zuid-Holland. In absolute zin kende onze provincie de grootste toename (+2.600), maar relatief scoorde Flevoland het hoogste: op elke 100 geboorten overleden daar slechts 53 mensen (zie figuur 2). Het andere uiterste werd in Limburg gemeten, waar per 100 geboorten 152 overlijdens plaatsvonden. Drenthe bleef daar met 146 niet ver bij achter. Zuid-Holland kwam, samen met Noord-Holland, uit op een index van 86. Dat was na Flevoland en Utrecht het laagste provincie-niveau.

Figuur 2. Verhouding (Index) tussen sterfte en geboorten per provincie in de eerste 6 maanden van 2018 (Bron: CBS)

De meeste vergrijsde regio's kennen dus de sterkste "natuurlijke krimp". Dat geldt ook binnen onze provincie. De meest vergrijsde Zuid-Hollandse gemeente, Wassenaar, scoorde 250 op deze index. Er overleden daar 250 mensen op elke 100 geboorten. Nummer twee, Westvoorne, volgde op respectabele afstand, met een index van 189.

Het andere uiterste werd gemeten in Waddinxveen, Lansingerland en Alblasserdam. De index bedroeg daar 55, vergelijkbaar met het niveau in Flevoland. Het betreft gemeenten met weinig ouderen en in de afgelopen jaren, veel jonge vestigers uit de omliggende steden.

Het overlijden van zoveel babyboomers levert in de jaren tot 2060 steeds meer lege woningen op. Daardoor zal de groei van de woningbehoefte afnemen. Er hoeven steeds minder nieuwe woningen bijgebouwd te worden. Het is echter de vraag of die lege woningen op de juiste plaats zullen staan. En of ze voldoende kwaliteit zullen bieden voor de woningzoekenden van nu en in de komende decennia.

Voor meer gedetailleerde informatie kunt u contact opnemen met Ewoud Smit, tel. 070-4417441, mail: e.smit@pzh.nl